Ч. 27. Львів, четвер дня 5. (18.) лютого 1909. Річник XIII.

РУСЛАН

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . 5 кор.
на місяць . . . 1·70 кор.
За границею:
на цілий рік . 16 рублів або 36 франків
на пів року . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановкх псальмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« при ул. Оссолїньских ч. 11. (партер) (фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.—
Рекламациї неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

І и справдї що змінило ся?

(З нагоди статї п. М. Лозиньского про положенє руского народу в Галичинї).

(Дальше).

Консолїдация з 1893 року, яку зробили опозицийні Русини-народовцї з москвофілами, іменно з тими, що явно і виразно голосили вже национальну єдність руского народу з московским*), довела до заколоту і розладу серед рускої суспільности, до затемненя нашої национальної ідеї і наших национально полїтичних змагань і нанесла незвичайні шкоди нашому национально-полїтичному і культурному розвиткови. Сї шкідні наслїдки порозуміла руска суспільність аж тодї, коли галицкі москвичі поросли знов в піре, очунявши після погрому чанесеного їм „новою ерою", побачила наглядно наша суспільність аж тодї, коли москвичі почали намагати ся, щоби знов стати важним чинником на полїтичнім полї. Коли за ґр К. Баденього, за котрого намісниковання припадає заява п. Романчука 1890 р. в гал. соймі і почин т. зв. нової ери (як сю подію назвало одушевлене тодї нею »Дїло«), дійшло до того, що анї в держ. радї (1891—1897 р.), анї в соймі (1895) не мали галицкі москвичі представників своєї обєдинительної ідеї, то опісля ґр. Пінїньский, ставши намісником Галичини, починає навязувати шляхом традицийної полїтики ґр. Альфреда Потоцкого і Филипа Залеского, взаємини з москвофілами, тим шляхом пішов також пок. ґр. Андрій Потоцкий а наслїдком того і з підмогою консолїдациї за намісниковання сих обидвох входять знов до держ. ради і сойму москвофільскі представники (Ефинович, Барабаш, опісля др. Марков, др. Ґлєбовіцкий, др. Дудикевич) і тут і там творять вже окремі московскі клюби а сї союзники нового курсу полїтичного видавали ся представникам краєвого правительства добрим оружєм для поборюваня крайних (радикальних і социялїстичних) живел, з якими опозицийні народовцї під конець 1898 року злучили ся і утворили национал-демократичне сторонництво. (Вжеж сам др. Трильовский в „Гром. Голосї" зазначував, що проґрама радикалів є социялїстична, отже ріжниця лише в назві).

Введений в руску суспільність наслїдком консолїдациї заколот, затемненє национальної ідеї, помішанє понятий відбило ся також і в поступованю полїтичних властий і тим треба пояснити ті репресиї, про котрі п. Лозиньский згадує в р. 1895, 1897, 1900 і 1901 і т. д. Оружиє, котрого уживали опозицийні народовцї (а опісля национал-демократи і радикали) проти т. зв. новоєристів, почало звертати ся за згаданих двох намісників проти самих национал-демократів, а особливо в останних виборах до держ. ради і до сойму.

На все те видавало ся национал-демократам чудотворним лїком загальне право виборче і на се покладано більші надії, як реальні полїтики повинні були робити. Вправдї при виборах загальних до держ. ради осягнули рускі национал-демократи і радикали значні успіхи, одначе, як сам п. Лозиньский признає: »прийшло розчарованє«, бо „показало ся, що демократична ревність — поняте дуже елястичне", що »власне се право послужило до законного засудженя українського народу на безсильну полїтичну меншість на парляментарній арені". Се приписує він сїй обставинї, що »всї заходи українського клюбу паралїжувало польске коло, а вибори до сойму показали, що вся парляментарна репрезентация українського народу не має навіть настільки сили, щоб заставити центральне правительство вкоротити самоволю галицкої адміністрациї".

Отсей погляд п. Лозиньского про загальні вибори а також зазначенє з єго боку, що після повиборчого триюмфу послїдувало так скоро розчарованє, дальше — що представники укр.-руского народу опинили ся в парляментї яко „безсильна полїтична меншість", заслугує на те, щоби все те повторити і підчеркнути в нашім дневнику. Пригадуємо, що нераз тодї, коли на загальне право виборче вказувано в опозицийних руских часописях яко на певне спасенє руского народу, ми висловлювали ся із значною зневірою о тім, а хоч признавали, що число руских мандатів тим способом неперечно збільшить ся, одначе на наш погляд се ще не могло причинити ся до здійсненя таких рожевих надій, які у нас покладали на се опозицийні круги.

Алеж з другого боку, коли вже були переведені вибори до держ. ради, ба навіть коли нові посли рускі зробили першу пробу в „народнім парляментї" в лїтній сесиї 1907 року і переконали ся, як се зазначив навіть отверто пос. Будзиновский в „Дїлї", що руский клюб є в держ. радї відокремлений, не має певних союзників, ми висловлювали наші думки, як міг би руский клюб, не покидаючи опозицийного становища, здобути собі піддерж у инших парляментарних сторонництв, а передовсїм могутного сторонництва христ.-суспільного. За далекоб се нас завело, колиб ми хотїли се наново повтаряти. Досить нагадати, що нїмецкі вольнодумцї і социял-демократи, на яких піддержку головно числив укр.-руский клюб, зовсїм не стали єго союзниками, а за те відсунули ся від него і христ. суспільники і південні Славяни і Чехи головно задля кокетованя з нїмецкими вольнодумцями і социял-демократами, так що сегодня, як се признають самі укр.-рускі посли, стоять они в парляментї зовсїм особняком.

(Дальше буде).

*) Пригадуємо, що тодї опозицийні народовцї почали творити спільні виборчі комітети (при виборах до держ. ради, сойму і мійскої ради львівскої, рад повітових ітд.) і запрошували на мужів довіря редакторів Маркова і Мончаловского, д-ра Дудикевича і т. п.). Отсего нїколи не може собі нагадати „Дїло", а все лише нагадує, що нїби то п. Барвіньский робив спілки з москвофілами Мандичевским, Гладишовским ітд., хоч сї останні нїгде і нїколи не заявили ся прихильниками й ісповідниками обєдинительної ідеї, а все вважали Русинів окремим народом.

Полїтичний огляд.

Австро-Угорщина.

Бувший мінїстер др. Форшт здавав справу перед виборцями з полїтичного положеня і звернув увагу на небезпеку, що, коли язикова предлога буде внесена в палатї панів, то є може намір переведеня єї на основі §. 14. Відтак висказав ся з великими похвалами для нового ческого мінїстра Брафа, котрого патриотизм дає поруку, що буде боронити ческої справи. Бувший мінїстер др. Фідлєр признав перед виборцями, що предлоги бар. Бінерта безуслівно не можна приняти як з причини штучного подїлу краю, так з огляду на компетенцию сойму. З причини непокликаня ческого парляментариста до кабінету не можна робити нїкому закиду, бо Чехи самі заявили, що не вступлять до коалїцийного кабінету доти, доки нема условин до коалїциї.

Бар. Бінерт переспрaвляв в понедїлок з др. Пацаком через дві години а на нинї запросив крім него д-ра Крамаржа, д-ра Челяковского і Маштальку. При розмові буде присутний також мінїстер Жачек. Переспрaви з Чехами

приспішено тому, що др. Крамарж виїздить в четвер до Єгипту. В четвер рано відбуде ся засїданє нової парляментарної комісиї ческих клюбів.

В міністерстві заграничних справ переговорював в понеділок др. Біліньский з др. Векерлєм в банковій справі. N. fr. Presse подає, що др. Векерле повідомив д-ра Біліньского, що вже сими днями надійде відповідь угорского правительства на австрийску ноту а з неї буде можна докладно пізнати наміри Мадярів. З розмови з др. Біліньским повинен був врешті угорский президент кабінету прийти до переконаня, що начерк картельового банку не буде принятий в Австриї.

Градецкі дневники доносять, що полудневим Славянам предложено теку міністра-земляка, але они сю предлогу відкинули, позаяк в теперішнім кабінеті засїдають визначні ґерманїзатори ґр. Штірґк і др. Гогенбурґер.

Бар. Бінерт приняв вчера послів д-ра Сильвестра і д-ра Кіярого, щоби дізнати ся про становище Нїмців.

Заграниця.

В Туреччинї стала ся важна подія. Кіяміль-баша, великий везир, дістав димісию. Причиною сего має бути те, що він в порозуміню з султаном, а з поминенєм парляменту, усунув міністра війни і маринарки. Після поголосок належали они до заговору, якого цїлию було усуненє султана та єго леґального наслїдника Решида, а видвигненє молодого султаньского сина Юссуфа-Ізедина, любимця Молодотурків. Поступок Кіяміля-баші визвав сильну опозицию проти него. Парлямент зібрав ся на засїданє, инші міністри заявили, що подають ся до димісиї, а комендант фльоти подав до відомости, що як вел. везир не уступить, то він почне острілювати будинок Порти і султаньску палату. Ся заява рішила долю Кіяміля-баші. Парлямент і Молодотурки віднесли побіду над султаном. Але не мають з чого тїшити ся. Проти тероризму Молодотурків повстала вже рівнож сильна опозиция і новий вел. везир, дотеперішний міністер внутрішних справ, Гільмі-баша, коли має виповняти відповідно свої обовязки, то буде мусїв розпочати боротьбу з державою в державі, з верховодами Молодотурків. Туреччина станула знова над берегом пропасти, в передодни горожаньскої боротьби, а єї положенє нагадує часи француских конвентів. Султан став монархом без нїякої влади та єго істория, як загально твердять, закінчить ся мабуть подібно до траґедиї Бурбонів.

Австро-Угорщина не ентузиязмує ся росийским проектом, щоби поручити їй мандат на часову окупацию Сербії під надзором европейских держав. З обуренєм заявляють у Відни, що Австро-Угорщина не хоче бути европейским жандармом. Коли безпеченьство пограничних країв буде сего вимагати, тоді она сама з власної волї обсадить Сербію в цїли усмиреня єї, одначе при тім Австро-Угорщина вишле до держав заяву, що не має наміру побільшувати своїх границь коштом Сербії.

Допись зі Стрийщини.

Приватна, народна, руска школа в Стрию. — Гостї з України. — Нові урядники філії »Просьвіти«. — Вінчанє діяльної пари молодят. — Поминальне богослуженє.

Приватна, народна, руска школа в Стрию. Надія на руску ґімназию в Стрию приказала стрийским Українцям старатись о руску, чотирокласову, народну школу, яка підховувала би нарибок ґімназияльної молодїжи. Стрий бо, (хоч має 7.000 рускої людности, та хоч школа на передмістю Ланах майже виключно заповнена рускими дїтьми), має аж 5 шкіл народних польских, а нї одної рускої школи. Щоби громада або сойм дали нам руску школу, о тім і бесїди нема при нинїшних обставинах, де Поляки міста уважають яко виключно польскі і найсправедливійші наші домаганя в тім напрямі збувають нїчим. Тож, хоч утриманє такої школи потягне за собою величезні материяльні жертви, обчислені на кругло десять тисяч корон річно, стрийскі Русини не мають иншої дороги добитись своєї школи, рішились утримувати приватну руску школу.

Почин до заснованя такої школи вийшов від звісного стрийского діяча д-ра Ілярия Бачиньского молодшого, який на день 23. січня скликав до „Міщаньскої Бесїди“ більший гурток людий з інтелїґенциї і міщаньства на нараду над потребою і заснованєм рускої, народної школи в Стрию. Зборам проводив о. Остап Нижанковский і по оживленій і горячій розправі принято отсї резолюциї, поставлені адв. д-ром Єр. Калитовским: 1) збори узнають потребу заснованя рускої чотирокласової школи народної в Стрию; 2) збори вибирають комітет, який займеть ся вступними роботами заснованя такої школи; 3) збори поручають вибраному комітетови найдальше до половини марта скликати до великої салї „Народного Дому“ велике віче, щоби зацїкавити отсею школою всїх Русинів міста Стрия і предложити на вічу статистичні дані і вимоги такої школи. — До комітету сего вибрані: д-ри Іл. Бачиньский і Єр. Калитовский, адвокати, о. Ник. Матковский сотрудник, панна І. Витковицка учителька, пп. Стан. і Йосиф Левицкі учителї і пп. Рудницкий і Яцкевич міщани. Сьвятим обовязком кождого Русина по заснованю школи буде посилати лише виключно до сеї школи своїх дїтий, щоби тим приневолити Раду шкільну краєву позамикати паралельні віділи польскі, які станутъ по переходї руских дїтий до своєї школи злишними Тим способом принаглять Русини правительство до украєвленя рускої школи. Школа має увійти в житє вже в вересни сего року.

Гостї з України. В пятницю і суботу 5. і 6. лютого приймав Стрий дорогих гостий з України, артїльного батька п. Миколу Левитского і Костя Поливанова, які повертаючи з просьвітно-економічного конґресу „Просьвіти“ загостили між стрийску українську громаду, щоби наглядно придивитись просьвітно-економічній роботї сего найкрасше зорґанїзованого повіту. Дорогі гостї звиділи „Народний Дім“, склеп „Молочарского Союза“, руску Бурсу, та були присутні при вправах в руханцї і борбництві в „Соколї“. Гостї були одушевлені нашими поступами на просьвітно-економічнім полї, а п. Левитский не міг нахвалитись зручности наших Соколів, другів: братий Герасимових, Ґедетія, Ґрици, Ілжанковского. Так і нагадалась сцена з Гоголего Тараса Бульби, коли старий козарюга хвалить своїх синів словами: „Гарно дїти, гарно!...“ Поощаний маршом Соколів, перейшов д. Левитский в комнати руского касина, до єго повитав голова тогож інж. Левандовский теплими словами. Опісля витав о. Остап Нижанковский іменем полїтичної орґанїзациї, др. Калитовский іменем філії „Просьвіти“ а панї Перфецка іменем жіноцтва.

Зворушений до сльоз артїльний батько дякував кождому бесїдникови, та висловлював свою радість, що прецїнь стїни граничні розвалені і між нами а нашими братьми на Українї навязані щирі, дружні взаємини. Д. Левитский як з одної сторони не міг також надивувати ся патриотичній роботї нашого духовеньства, котре з пожертвованєм трудить ся для свого народа, так з другої сторони осуджував роботу радикальних кертиць, які сьвященика відганяють від працї народної, а самі замість заступити того споневіраного, опоганеного сьвященика в народній працї, в опанованих ними повітах нїчого позитивного не зробили. І справдї вибір Трильовского або Левка Бачиньского на посла се єще не реальна праця, єще не позитивний труд. Тут в Стрийщину ідїть, панове радикали, на науку, що зробив клерикал Олесницкий з ненависними вам попами Горалевичом, Нижанковским, Шанковским, Шепаровичем, Гошовским і многими вже покійними Строцким, Ружицким, Радикевичем. Бідькаєте в „Гром. Голосї“, що радикальна партия високо стоялаб, колиб то тут, то там осїв який »радикальний« лїкар або адвокат а тут в Стрию сидить ваш Левко Бачиньский, та такий він тут маленький, тихенький, що й не знати, чи він тут живе. А чому? бо Осесницкий з попами приучив хлїбороба видїти роботу, а не пусті ваші перемелені фрази.

Вечером зібралась уся стрийска інтелїґенция в ресторанї Розенберґа, де при милій гутірцї проминув швиденько час, а д. Левитский подавав много цїнних уваг для орґанїзованя артїлей і спілок. Єго ради зужиткують, а вжеж нїхто инший як знов: попи оо. Матковский і Нижанковский, для зорґанїзованя стрийских боднарів і кушнїрів в одну велику спілку для скоршого і дорожшого збуту своїх виробів. Щасть Боже новій роботї!

Нові урядники філії »Просьвіти«. Наша філія »Просьвіти« яка під проводом д-ра Олесницкого розвивала невсипучу дїяльність, закладаючи читальнї, сокільскі дружини, молочарскі спілки і крамницї, дістала тепер дві нові робучі, фахові сили, які цїлком посьвятять свою працю в услуги філії. Є ними п. Роман Теодорович, укінч. юрист, котрий обійме орґанїзацию і люстрацию читалень і сокільских дружин, і п. Богдан Дуткевич, син голосного дїяча з Брідщини о. Юліяна Дуткевича, котрий мимо що укінчив фільософію і торговельну академію у Відни і діставав оферти на много корисних посад, свої заводові відомости віддав в услуги нашої філії і закладати і орґанїзувати ме крамницї на цїлім стрийскім Підгірю. По інтелїґенциї, енерґії обох панів можна вносити, що наша філія розвинеть ся єще красше і тим способом зреалїзує постанови послїдного просьвітно-економічного конґресу »Просьвіти« і стане для всїх просьвітних орґанїзаций приміром і провідником.

В суботу 6. лютого відбулось в церкві на Ланах на передмістю стрийскім вінчанє п. Ляр. Бачиньского з панною Олею Тишиньскою, урядником каси задаткової в Стрию. Тихо, спокійно, без розголосу відбулась злука отсих двоє людий так много заслужених для стрийскої українськоі громади, як і тихою і без розголосу є їх ревна, народна праця. Др. Бачиньский се орґанїзатор стрийского міщаньства, дїяльний член всїх українських інституций, а єго теперішна подруга се муравель що до народної працї, се опікунка обох захоронок на Ланах і Шумлянщинї, се найдїяльнїйший член нашого стрийского жіноцтва. Тому то цїла стрийска Русь-Україна шле їм бажаня здоровля і сили для трудів над нашою народною нивою.

Бл. п. Іван Вахнянин лишив по собі загальний жаль яко чоловік золотого серця, яко щирий дїяч у всїх товариствах, яко друг, приятель молодїжи. Заходом всїх українських товариств відбуло ся у второк 16. лютого поминальне богослуженє за упокій єго праведної душі.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Агатія муч.; римо-кат.: Константина. — В пятницю: руско-кат.: Вукола еп.; римо кат.: Конрада.

— **На памятник Т. Шевченкови.** В с. Степку, таращаньского пов. в Київщині, ось вже рік істнує серед селян гурток для збираня жертв на памятник Т. Шевченка у Київі. Заснував ся сей гурток так: Минулої весни, здає ся, в маю, оден селянин відбував хрестини. Вичитавши з одної ґазети, що збирають ся гроші на памятник українському поетови, господар хати запропонував своїм гостям замісць того, щоб ще купувати горівку, краще ті гроші пожертвувати на сю справу. Так і зробили. Зібрали тоді зараз 1 карб. 98 коп. Але сего було мало; треба було зібрати більше, щоб уже разом відіслати їх, куди слід. З поміж 14 гостей вибрано одного касиєра і здано єму гроші, а другому припоручено записувати всяку жертву, яка тільки надходити ме. Сї гроші члени гуртка мають право позичати, платячи за них проценти, тільки не на довгий час — на 2 місяці. Всього гуртком уже зібрано 12 карб., які й віддано на невеличкий процент.

— **У Львові** перебуває часово український артист-маляр д. Іван Северин, бувший вигнанець з миргородского повіту, ученик Висцяньского і Станиславского, який останними часами виставляв декілька своїх малюнків у Парижи і Римі. Загранична критика приймила їх з великими надіями про артистичну будучність нашого земляка. Д. Іван Северин повернув перед двома неділями з Гуцульщини, де користаючи з гостинности о. Попеля, зібрав незвичайно цінні материяли до великих артистичних композиций як „Похорон гуцульский“ і „Герої Стефаника“. Ателїє д. Северина містить ся в „Академічнім Домі“.

— **Із статистики середних шкіл в Австриї.** Ґімназий є всїх 267, а се: в Чехах 69, в Галичині 62, в Дол. Австриї 35, в Мораві 30, в Тиролї з Передарулянією 12, на Буковині 10, в Стариї 9, в Гор. Австриї 8, на Шлеску 8, в Країнї 7, на Побережу 7, в Дальмациї 5, в Каринтиї 3 і в Сольногороді 2. З тих 267 ґімназий удержує держава 210, край 8, міста 5, епископи 7, монастирі 16, фундациї 4, а приватні особи 17. Що до викладної мови то є 127 німецких, 53 ческих, 56 польских, 7 руских, 6 італїйских, 5 сербско-хорватских, 1 словіньска і 12 утраквістичних. Реальних шкіл є 141, з чого на Галичину припадає 11. В ґімназиях є учеників: в Галичині 32.046, в Дол. Австриї 11.649, в Чехах 9.939 в ческих і 7.229 в німецких ґімназиях, на Буковині 4.648 і т. д. Разом є в ґімназиях 91.627 учеників, а в реальних школах 46.374 (з того в Галичині 3.764).

— **Рос. консуль Пустошкін** — як доносить „Ґалїчанїн“ — виїхав до хорої своєї тещі в Петербурзї і більше вже не поверне до Львова. Причину до відкликаня Пустошкіна зі Львова дало арештоване молодого Мончаловского, який під рукою Пустошкіна управляв шпіонату в хосен Росиї. Виявило ся при слїдстві проти Мончаловского, який вже пятий місяць сидить в слїдчій вязниці.

— **Ревізиї в Празї.** Оноді по полудни, як доносять часописи, президент праского суду карного покликав президияльних референтів і поручив їм, явити ся вчера о 8. год. рано в бюрі. Коли они прибули, президент заявив, що має ся перевести домашні ревізиї у ческих народних социялїстів. Утворено отже 20 комісий, які складали ся зі слїдчого судиї, урядника державної прокураториї і двох тайних аґентів. Між иншими переведено ревізиї в домах пос. Кльофача, Хоца, Уджаля і Слями, у многих редакторів і у адвоката Ґіцмана. Підчас ревізий найдено багато відозв, летних письм і листів. Все те передано прокураториї до розгляненя. Кажуть, що тепер зачнуть ся арештованя. Яка була причина ревізий, точно не знати. Одні говорять, що стало ся на поручене праского кр. суду, инші, що на поручене міністерства внутрішних справ. Слїдство має ся вести о злочин державної зради (ворохобня), обиду маєстату та в справі проступку завязуваня тайних товариств. Ческі дневники пишуть, що розходить ся о вислїджене виновників підбурюваня Чехів проти Німців, взиваня до бойкоту німецких товарів, а можливо, що ходить о викрите ініциятворів протиавстрийских демонстраций на річ Сербії. Ревізиї викликали в Празї велике вражінє.

— **Подорож Рузвельта.** Теперішний президент Зединених Держав півн. Америки, Рузвельт, передає дня 4. марця урядоване свому наслїдникови. Того дня буде він обходити також 25-лїтний ювілей своєї полїтичної дїяльности. Рузвельт вибере ся відтак (дня 13. марця) на два лїта за границю. Перший рік перебуде в Африцї разом із своїм сином і буде займати ся науковими дослїдами. Потім він загостить до Европи і на деяких університетах виголосить виклади.

— **Землетрясеня.** В ночи з понедїлка на вторник навістило землетрясенє Болгарию і полудневу Угорщину. Потрясенє землї тривало не довго, бо всего 10 секунд, але було так сильне, що в Кечкеметї на Угорщинї все населенє пробуджене зі сну вибігло неодягнене на улицї.

— **Міжнародна вистава ловецка** буде урядженa в 1910. р. у Відни. Участь у виставі возьмуть всї европейскі держави.

— **Перехитрений аспірант на шляхтича.** Оден богатий міщанин угорский, Генрих Спарна, бажав конечно зістати шляхтичом. Перебуваючи недавно в Ніцеї познакомив ся там з якимсь паном, який представив ся єму яко барон Крабе-Лєбель, котрий обіцяв єму постарати ся о шляхоцкий титул. І справдї по кількох днях барон вручив Спарнї документи, якими вдова по голєндерскім бар. Генриху Гайден фон Гавзен, адоптувала Спарну яко свого сина. Спарна заплатив бар. Крабе-Лєбльови 20.000 і був вдоволений але лише кілька годин. Коли розглянув ся в документах, побачив, що в них не було згадки про адоптацию. Були се документи] помершого мужа баронеси, які бар. Кребе позичив у неї на два дни. Спарна довіс про се полїциї, але по барові Крабе і слїд загинув.

— **Зі сьвіта.** Бельґійский пароход „Австралїя“ зударив ся вчера з якимсь вітрильним кораблем коло Ґібральтару. Оба кораблї пішли на дно. Згинуло 30 осіб. 10 моряків з „Австралїї“ виратувало ся і прибули на німецкім пароходї до Альжиру. — Вулькан Піко де Колїна коло Мексику почав оноді ненадійно вибухати і засипав околицю попелом і камінями. Про жертви в людях нема вістий. — В Берлїнї настав переполох межи женщинами, бо якийсь незвісний доси, божевільний мужчина нападає на улицї на жінки і дївчата і убиває ножем або ранить. Протягом кількох днів виконав він 16 нападів. За спійманє сего опришка назначено 3.000 марок нагороди.

— **Порівнанє деяких величин на нашій землї.** Щоби виробити собі докладне понятє, як велика наша земля, як високі на ній деякі гори, як глубоке море і т. д., зробім собі насамперед відповідне мірило. Знаємо, що, промір землї від одної точки рівника до другої виносить 12.754 кільометрів, або кругло 12.700 кільометрів; на метри значить ся величина 12,700.000 метрів. Колиж скажемо тепер, що на нашім мірилї 1 мілїметр значить то само, що 1.000 метрів в дїйсности, то оден метр в дїйсности буде значити у нас на мірилї тисячну часть з мілїметра або тисячну часть з тисячної одного метра, а таку частинку звемо мікромілїметром. Отже коли промір землї виносить 12,700.000 метрів, то після нашого мірила мусїли би ми зробити собі таку кулю, котра би мала в промірі тілько мілїметрів, що значило би 12 метрів і 700 мілїметрів. Була би то куля з таким проміром, як через три середної величини комнати, з котрих кожда має по чотири метри. Найвисша гора на нашій землї Мавнт Еверест має 8.840 метрів; на кули з проміром 12.700 метрів була би тота гора висока на 8 8 мілїметрів. Найбільша глубина в мори Кермадель на північ від Нової Зеляндиї виносить 9.528 метрів; на нашій кули значило би то 9 і пів мілїметра (9·5). Найглубша копальня в північній Америцї 1.338 метрів; на нашій кули значило би то трохи менше як півтора мілїметра (1·4). Вежа Айфля 300 метрів; після нашого мірила значило би то (0.3). Середна висота цїлеччини 700 метрів, значила би на нашій кули 0·7 мілїметра. Середна глубина океана 3·500; на кули 3 і пів мілїметра (3·5). Висота воздуха над землею около 200.000 метрів, а на кули 20 центим Припустїм, що в глубинї яких 50 до 75 кільометрів є вже теплота до 1.500 степенів, і для того там все вже розтоплене, то тверда верства землї виносить 50.000 до 75.000 метрів. Після нашого мірила відповідала би тому на нашій кули грубість 5 до 7 і пів центиметра. Сплощенє землї на бігунах 21.000 метрів або на нашій кули 21 мілїметрів. Чоловік на землї високий на 2 метри, мав би нашій кули 2 мікромілїметри або 2 тисячні мілїметра, щоби єго побачити, треба би мікроскопа, що побільшає 100 разів.

— **Нова ноша.** Жіночі строї мали бути сего року з кринолїнами. Однак так не стало ся. В Парижи придумано легкий стрій для пань, так легкий, що аж тїло зпід него місцями сьвітить ся. Материя на сукнї є з ґази, вбрана венецкими і брукcельскими мережанками, і визначає ся богацтвом красок та золотим і срібним гафтом. Нові сукнї появили ся вже на балях в Парижи. Мужеска бальова ноша є також ориґінальна: фраки не чорні, а темносинї, темно бронзові або темно-зелені. Камізольки до сих фраків є ясні, пікові; рукавички білі з рубцем краски фрака; спинки до переду сорочки перлові.

— **Поширенє осьвіти.** Росийске міністерство народної просьвіти розіслало обіжник, в якім просить дати відомости про число людности кожної ґубернії, її стани, число дїтий шкільного віку і т. п. Відомости сї збирають ся на те, щоби поширити число середних шкіл. Разом з сим в обіжнику повідомляє ся, що перевагу матимуть ті заяви про відкрите середних шкіл, до яких буде прилучена згода місцевих земских або городских інституций допомагати жертвами та грошевими вкладками школї.

— **Гумористична пригода в парляментї.** Коли дня 3. лютого с. р. ческі радикали вели в парляментї технїчну обструкцию, дзвонили і тарахкотїли на диркалах так, що трудно було довго утримати ся в салї, оден ческий посол сидїв собі коло столика на салї і писав спокійно листи. На запитанє товариша, чи єму страшний гуркіт не перешкаджає, відповів: „Нї, пане товаришу, противно, я в своїм елементї, бо я по званю мельник і звичайно полагоджую в млинї свою кореспонденцию, я чую ся тепер так в дома“.

Оповістки.

— **Дальший репертуар руского театру в Перемишлї.** (Саля Народного Дому. Початок 7½ вечером. Білети продає раньше Народна Торговля а від 5. год. вечером каса театру).

В четвер дня 18. с. м. „Жидівка“ опера в 5 дїях Галевйого.

В суботу дня 20. с. м. „Галька“ опера в 4 дїях Ст. Монюшка.

В недїлю дня 21. с. м. „Арсен Яворенко“ комедия в 4 дїях Б. Грінченка.

— **З львівскої архиєпархії.** Митрополича консисторня оголошує, що речинець до явленя ся до св. рукополаганя назначений на день 22. с. м.

— **Перенесеня.** Повітовий лїкар др. Стан. Карпіньский перенесений з Подґужа до Теребовлї.

— **Тов о українських научних викладів ім. Петра Могили** подає до відома, що уряджує ряд викладів в Перемишлї. Перший відчит д ра Івана Раковского під заголовком: „Тайна житя в природї“ відбув ся дня 7. лютого. Слїдуючі виклади в місяци лютім мали бути в слїдуючім порядку: 14-го др. Станислав Людкевич: „Основи гармонїчної музики“; 21 го проф. Володимир Дикий: „Архітектура у Греків і Римлян; 28 го проф. Олег Целевич: „Народні рухи на Українї в XVIII столїтю“. Виклади відбувають ся в салї „Нар. Дому“, по-

чаток точно о год. 5½ по пол. Вступ: стояче місце 10 сот. крісла 30 сот. Слідуючі відчити на місяць марець оповістить ся пізнійше. — За місцевий комітет: *Михайло Крушельницкий.*

— **При онодішнім тягненю льосів** кредитових земских з р. 1880 у Відни головна виграна 90.000 К упала на серию 12 ч. 98. Друга виграна 4.000 К упала на с. 2604 ч. 72, а по 2.000 К виграли с. 762.68 і с. 3.961 ч. 16. —

— **З зелізниць.** Задля дуже малої фреквенциї застановляє ся з днем 20. с. м. турнусовий курс возів I|II. кляси — при поїздах ч.: 1.715, 1.220, 1825, 1.812, 1.211, 1712, поміж Львовом а Бориславом, зі Львова відх. 7·42 вечером, до Борислава прих. 11·52 в ночи, з Борислава відх. 3·43 рано, до Львова прих. 7·29 рано) запроваджений провізорично від 20. липня 1908.

— **Переписка адміністрациї.** Вп. о. Ів. Стрий. в Пер. Запл. до 13. VII. 1909.—Вп. о. Ем. Біл. в Др. Запл. до 13. IV. 1909.—Вп. о. Гр. Слов. в Бус. Запл. до 13. VII. 1909.—Вп. о. І. Чм. в Улашк. Запл. до 13. I. 1910.—Всхв. Ур. пар. в Гол. Запл. до 13. II. 1909. — Вп. о. І. Кмиц. в Фр. Запл. до 13. VIII. 1909.—Вп. о. Мих. Мот. в Стар. Запл. до 13. IV. 1909. — Вп. о. Он. Гадз. в Ст. С. Запл. до 13. VII. 1909.— Вп. о. Мих. Зар. в Рож. Запл. до 13. IV. 1909.— Вп. о. Кл. Сл. в Кол. Запл. до 13. II. 1910. — Вп. В. Дом. в Зак. Запл. до 13. III. 1909. — Вп. о. Вал. Луг. в Ключ. Запл. до 13. I. 1909. — Вп. о. Вол. Озар. в Бер. в. Запл. до 13. VII. 1909. —Вп. о. Ник. Теод. в Проб. Запл. до 13. VII. 1909.—Вп. о. Т. Корч. в Витк. в. Запл. до 13. I. 1909. — Вп. о. В. Кал. в Трій. Запл. до 13. IV. 1909. — Вп. Ів. Мат. у Льв. Запл. до 13. I. 1909.—Вп. о. Ем. Січ. в Рад. Запл. до 13. VII. 1909. — Вп. о. П. Дорд. в Стр. Запл. до 13. I. 1909.—Вп. о. Ів. Брик. в Пил. Запл. до 13. IV. 1909.—Вп. о. Теоф. Корд. в Кур. Запл. до 13. I. 1909. — Вп. о. В. Мот. в Марямп. Запл. до 13. I. 1909. — Всхв. Мон. Вас. в Улашк. Запл. по 13. IV. 1909.—Вп. о. Вас. Лев. в Сок. Запл. до 14. II 1909. — Вп. о. Д. Вак. в Рус. Запл. до 13. I. 1910.— Вп. о. Прок. Г. в Порх. Запл. до 31. XII. 1908. — Вп. о. Ос. Шанк. в Чан. Запл. до 13. IV. 1909.— Вп. о. І. Олесн. в Перев. Запл. до 13. VII. 1909. — Вп. о. Яр. Бор. в Стан. Запл. до 31. V. 1909. — Вп. о. Теод. Сах. в Лаг. Запл. до 31. XII. 1909. — Всхв. Бібл. пар. в Ябл. Запл. до 13. VII. 1909.

Наука, штука і література

— **Нова руска часопись в Америці.** Дня 1-го лютого вийшла нова часопись руска „Душпастир“ в Новім Йорку. Часопись виходити мераз в місяць і є посьвячена справам гр.-кат. Церкви в Америці. Друкована в форматі великої вісімки, на 16 сторін уже з внішного боку представляє ся дуже принадно. Зміст обіймає дуже ріжнородний материял і попри церковні справи займає ся також і справами політики, подає цікаві оповістки, новинки, ради і т. д. Кромі сего часопись являє ся як урядовий орґан Преосьв. Епископа Ортиньского. За редакцийний комітет відповідає о. П. Понятишин, як редактор і о. Улицкий як видавець. Замовленя приймає: Rev. Alex. Ulitsky, 76 Grand St., Jersey City, N. J.

— **В „Молодій Музі“** яко 11. випуск появлять ся небавком нові поезиї Петра Карманьского п. з. „Пливем по морю тьми“ а яко 12. випуск вийде збірка оповідань Мих. Коцюбиньского п. з. „З глубини“.

— **Д. С. Твердохліб** ладить на польскій мові вибір творів з українських поетів останної доби. В сю книжку війдуть поезиї Ів. Франка, Б. Лепкого, Олеся, Філяньского, Кримського, Грабовского, Карманьского, Пачовского і других.

— **У Варшаві** появить ся небавком друга книжка оповідань звісного новеліста. Михайла Яцкова, п. з. „Wieczorne psoty. Dziewczyna na czarnym rumaku i inne opowiadania — z ukr. przeł. Sydir Twerdochlib“, зі вступом Владислава Оркана.

— **В Петербурзі** виходить книжка перекладів російских з українськоі поезиї п. з. „Молодая Украина“ зладжена першорядним російским поетом Рукавишниковим.

Телеґрами

з дня 17. лютого.

Білгород. Француский посол був у сербского президента міністрів і заявив єму, що Франция є пересьвідчена, що Сербія не зійде з мирової дороги.

Відень. N. fr. Presse доносить, що тепер цілий кредит признаний на канали в квоті 250 міліонів, буде відданий до диспозициї на будову.

Білгород. Загальну бачність звернула на себе подія, що болг. король Фердинанд, переїзджаючи вчера до Відня, не загостив як звичайно до короля Петра. Болгарске правительство не повідомило навіть Сербію про переїзд короля Фердинанда.

Тижневий звіт
Торговельної і промислової палати
про ціни збіжа і продуктів у Львові
від 8. до 14. лютого 1909:

	за 50 клґ.
Пшениця	11·30—11·70 К
Жито	9·30— 9·60 К
Ячмінь броварняний	7·40— 8·50 К
Ячмінь на пашу	7·30— 7·60 К
Овес	7·45— 7·70 К
Кукурудза	0·00— 0·00 К
Просо	0·00— 0·00 К
Горох до вареня	10·00—11·50 К
Горох на пашу	0·00— 0·00 К
Бобик	7·20— 7·50 К
Конюшина червона	70·00—80·00 К
Конюшина біла	38·00—50·00 К
Конюшина шведска	70·00—80·00 К
Тимотка	30·00—35·00 К
Ріпак зимовий	14·00—14·25 К
Насінє конопл.	8·50— 8·75 К
Хміль	20·00—30·00 К
Насінє льняне	10·00—10·25 К
Льнянка	10·00—10·50 К

Позір!

50.000 пар черевиків

4 пари черевиків лише 7 корон.

Задля застою багато великих фабрик поручено мені знижити ціни значної скількости черевиків понизше ціни продукциї. Продаю проте кождому **2 пари мужеских, а 2 пари женьских шнурованих скіряних черевиків**, сірих або чорних з сильно прибитою підошвою, дуже елеґантних найновійшого фасону. Величина після числа. Всї 4 пари коштують лише 7 корон.

Висилає за післяплатою.

M. Friedriech's Warenhaus
Krakau Nr. 130/16.

Виміна дозволена або гроші звертає ся.
16 (1—2).

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма

від 16. до 28. лютого 1908.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділї і сьвята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці **High-Life** представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

РУСИНИ! Жадайте у всїх трафіках торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-руской фабрики Евгена Білїньского в Збаражи.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педаґоґічного, а 5% на сироти і вдови по сьвящениках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Телефон 788. — Конто щадниці почтової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжа і знарядів господарских, від шкід огневих під корисними услівями,

числить умірковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безпроволочно по пожарі,

уділяє обезпеченим членам з річної надвижки зворoти.

За рік 1908 припадає на користь членів зворот 15%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса Ощадности, Руска Щадниця і инші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекурувати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформациї до обезпечень уділяють аґенциї „Дністра“.

Зголошеня письменних господарів о аґенцию приймають ся тілько з таких громад, де єще не робить инший аґент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12. 1908 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 1,865.540·—; инші фонди К 458 564·—; разом **К 2.324.104·—**

Канцеляриї Товариства отворені для сторін від год. 8—3.

Розклад зелізничих поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	**8·55**	**1·30**	5·45	9·50
Кракова	7·25	9·50	—	**8·40**	**2·30**
Ряшева	—	—	1·10	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	**2·15**	5·40	10·30
Черновець	8·07	—	**2·05**	5·57	9·30
Черновець	—	—	—	—	**12.20**
Станиславова	5·40	—	—	—	—
Коломиї,	—	10.20	—	—	—
Стрия	7·29	11·43	3·50	—	11·00
Пустомит	7·29	11·43	3·50	—	11·00
Самбора	8·00	10·30	2·00	—	9·10
Любіня	8·00	10·30	2·00	9·10	—
Рави рускої	7·10	12·40	4·50	—	—
Янова	8·26	1·15	5·00	9·25	10·10†
Брухович	7·10	—	12·40	4·50	8·20
Брухович	8·15	—	—	—	—
Зимної води	5·50	7·25	1·10	5·45	9·50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7·01	11·40	**2·00**	5·15	10·12
„ Бродів	7·01	—	**2·00**	5·15	10·12
„ Курович	—	—	12.54	—	8·34
„ Винник	7·51	—	12·54	3·44	8·34

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночи
Кракова	3·50	**8·25**	**2·45**	**7·00**	**11.15**
Кракова	—	8.40	6·12	7·35	**12·45**
Ряшева	—	—	3·30	—	—
Підволочиск	6·20	10·40	**2·16**	7·45	11.10
Черновець	6·10	9·35	**2·23**	—	10·38
Черновець	—	—	—	—	**2·50**
Станиславова	—	—	—	2·40	—
Коломиї	—	—	—	6·03	—
Стрия	7·30	—	2·25	6·42	11·25
Пустомит	7·30	—	2·25	6·42	11·25
Самбора	6·00	9·05	4·00	—	10·45
Любіня	6·00	9·05	—	4·00	10·45
Рави рускої	6·14	11·05	—	7·10	11·35†
Янова	6·58	9·15	1·35†	3·35	6·30
Брухович	7.21	11·05	—	—	—
Брухович	6·14	—	3·35	7·10	11·35†
Зимної води	3·50	8·40	3·30	7·35	11·15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6·35	11·02	**2·31**	8·08	11·32
„ Бродів	6·35	11·02	**2·31**	8·08	—
„ Курович	—	8·53	—	4·41	—
„ Винник	5·47	8·53	2·01	4·41	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділї означені †.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарні В. А. Шийковского.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL